

STEPHEN KING

ΣΑΚΟΣ ΜΕ ΚΟΚΑΛΑ

Μετάφραση:
Γεωργία Οικονομοπούλου

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

1

Μια πολύ ζεστή μέρα τον Αύγουστο του 1994, η γυναίκα μου μου είπε πως θα πεταγόταν ως το Rite Aid γιατί της είχε τελειώσει το φάρμακο για την ιγμορίτιδα – τότε χρειαζόταν συνταγή γιατρού, σήμερα το παίρνουμε κατευθείαν από το ταμείο, νομίζω. Είχα ολοκληρώσει το γράψιμο για εκείνη τη μέρα και προσφέρθηκα να πάω εγώ να της το φέρω. Με ευχαρίστησε, αλλά μου είπε πως ήθελε επί τη ευκαιρία να πάρει και μερικές φέτες ψάρι από το διπλανό σουπερμάρκετ· μ' έναν συμπάρο δυο τρυγόνια, που λένε. Μου έστειλε ένα φιλί φουσώντας την παλάμη της κι έφυγε. Η επόμενη φορά που την είδα ήταν σε μια οθόνη. Έτσι γίνεται η αναγνώριση πτωμάτων εδώ στο Ντέρι – συνήθως δεν διασχίζεις έναν υπόγειο διάδρομο με πράσινα πλακάκια στους τοίχους και μακρόστενες λάμπες φθορισμού στο ταβάνι, δεν ανοίγει ένα συρτάρι στο ψυγείο για να αντικρίσεις μια γυμνή σορό· απλώς μπαίνεις σε ένα γραφείο με την ταμπέλα ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΟΥΣ ΜΗ ΕΧΟΝΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑ, κοιτάξεις μια οθόνη και λες ναι ή όχι.

Το Rite Aid και το Shorwell δεν απέχουν ούτε ένα μίλι από το σπίτι μας. Είναι σε ένα μικρό συνοικιακό εμπορικό κέντρο, που έχει επίσης βιντεοκλάμπ, το βιβλιοπωλείο μεταχειρισμένων βιβλίων με το όνομα «Διάδωσέ το» (κάνουν καλή δουλίτσα με τα παλιά μου χαρτόδετα μυθιστορήματα), ένα Radio Shack με ηλεκτρονικές συσκευές και το φωτογραφείο Fast Foto. Είναι στο Απ-Μάιλ Χιλ, στη διασταύρωση Γουίτσαμ και Τζάκσον.

Παρκάρισε το αυτοκίνητο μπροστά από το βιντεοκλάμπ Blockbuster, μπήκε στο φαρμακείο και την εξυπηρέτησε ο Τζο Γουάιζερ, ο φαρμακοποιός μας εκείνη την εποχή· τώρα δουλεύει στο Rite Aid του Μπάνγκορ. Προτού φύγει, πήρε κι ένα σοκολατένιο γλύκισμα με κομματάκια μαρשמέλου, σε σχήμα ποντικιού. Το βρήκα αργότερα μέσα στην τσάντα της. Το ξετύλιξα και το έφαγα, καθισμένος στο τραπέζι της κουζίνας, με τα περιεχόμενα της κόκκινης τσάντας της αραδιασμένα μπροστά μου, κι ένιωσα σαν να μεταλάβαινα Θεία Κοινωνία. Όταν το μόνο που είχε μείνει από τη σοκολάτα ήταν η γεύση της στη γλώσσα και στον λαιμό μου, ξέσπασα σε κλάματα. Καθόμουν εκεί, μπροστά στα σκορπισμένα χαρτομάντιλά της, τα σύνεργα του μακιγιάζ, τα κλειδιά της και ένα μισοάδειο πακετάκι με καραμέλες Certs κι έκλαιγα μες στις παλάμες μου, σαν μικρό παιδί.

Η συσκευή για τις εισπνοές ήταν μέσα σε μια σακούλα του Rite Aid. Είχε πληρώσει είκοσι δολάρια και δεκαοχτώ σεντς για το φάρμακο. Υπήρχε και κάτι άλλο μέσα στη σακούλα – κάτι που κόστισε είκοσι δύο δολάρια και πενήντα σεντς. Έμεινα να κοιτάζω αυτό το αντικείμενο για πολλή ώρα, το έβλεπα, αλλά δεν το χωρούσε ο νους μου. Ένιωθα έκπληξη, ήμουν σχεδόν άναυδος, όμως τότε δεν μου πέρασε καν από το μυαλό ότι η Τζοχάνα Άρλεν Νούναν είχε μια δεύτερη ζωή, την οποία αγνοούσα. Αυτό το αντιλήφθηκα αργότερα.

Η Τζο έφυγε από το ταμείο και βγήκε πάλι έξω, στον λαμπερό αδυσώπητο ήλιο. Έβγαλε τα γυαλιά οράσεως και φόρεσε τα γυαλιά ηλίου. Καθώς περνούσε το κατώφλι του φαρμακείου (εδώ έχω επιστρατεύσει τη φαντασία μου, έχω μπει λίγο στα χωράφια της μυθοπλασίας, υποθέτω, αλλά μόνο λίγο, ελάχιστα εκατοστά, πιστέψτε με), ακούστηκε ένα στρίγκκλισμα τροχών που φρενάρουν στο οδόστρωμα, το οποίο μπορεί να σημαίνει ένα από δύο πράγματα: είτε ότι θα γίνει ατύχημα είτε ότι παραλίγο να γίνει ατύχημα.

Αυτή τη φορά έγινε ατύχημα – ένα από εκείνα τα ατυχήματα που συμβαίνουν τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα στη συγκε-

κριμένη διασταύρωση. Ένα Toyota του 1989 βγήκε από τον χώρο στάθμευσης του εμπορικού κέντρου και έστριψε αριστερά στην οδό Τζάκσον. Στο τιμόνι ήταν η κυρία Έστερ Ίστερλινγκ από το Μπάρετ'ς Όρτσαρντς. Συνοδευόταν από τη φίλη της κυρία Αϊρίν Ντόρσεϊ, επίσης από το Μπάρετ'ς Όρτσαρντς, που είχε πάει στο βιντεοκλάμπ, αλλά δεν είχε βρει καμία ταινία της αρεσκείας της. Πάρα πολλή βία, είπε η Αϊρίν. Και οι δύο γυναίκες ήταν χήρες, και των δύο οι σύζυγοι είχαν πεθάνει από επιπλοκές του καπνίσματος.

Η Έστερ αποκλείεται να μην είχε δει το πορτοκαλί φορτηγό δημοσίων έργων που κατέβαινε τον λόφο, αν είχε κοιτάξει παρότι το αρνήθηκε στην αστυνομία, στην εφημερίδα και σε μένα τον ίδιο όταν της μίλησα δύο μήνες μετά, πιστεύω πως ξέχασε να ελέγξει τον δρόμο. Όπως συνήθιζε να λέει η μητέρα μου (χήρα κι αυτή λόγω τσιγάρου): «Δύο είναι τα συχνότερα δεινά του γήρατος, η αρθρίτιδα και η αδύνατη μνήμη. Και τα δύο είναι πέρα απ' τις δυνάμεις μας».

Οδηγός στο φορτηγό δημοσίων έργων ήταν ο Γουίλιαμ Φρέικερ, από το Ολντ Κέιπ. Ο κύριος Φρέικερ ήταν τριάντα οχτώ ετών τη μέρα του θανάτου της γυναίκας μου. Είχε βγάλει την μπλούζα του, οδηγούσε και σκεφτόταν πόσο θα ήθελε να κάνει ένα κρύο ντους και να πει μια παγωμένη μπίρα, όχι αναγκαστικά με αυτή τη σειρά. Αυτός και άλλοι τρεις άντρες είχαν περάσει οχτώ ώρες στρώνοντας άσφαλτο στην επέκταση της λεωφόρου Χάρις κοντά στο αεροδρόμιο, ζορική δουλειά μια τόσο ζεστή μέρα, και ναι, παραδέχτηκε αργότερα ο Μπιλ Φρέικερ, μπορεί να πήγαινε λίγο πιο γρήγορα απ' ό,τι έπρεπε – ίσως με σαράντα μίλια σε περιοχή με όριο ταχύτητας τα τριάντα. Δεν έβλεπε την ώρα να επιστρέψει στο γκαράζ, να παραδώσει το φορτηγό και να κάτσει στο τιμόνι του αμαξιού του, ενός F-150 με κλιματισμό. Επίσης, τα φρένα του φορτηγού, παρότι ήταν αρκετά καλά για να περάσουν έλεγχο, δεν ήταν ούτε κατά διάνοια σε άριστη κατάσταση. Ο Φρέικερ πάτησε φρένο μόλις είδε το Toyota να πετάγεται μπροστά του (πάτησε και κόρ-

να), όμως ήταν πολύ αργά. Άκουσε το στρίγκλισμα των λάστιχων – τόσο των δικών του όσο και της Έστερ, που αντιλήφθηκε τον κίνδυνο την τελευταία στιγμή– και είδε το πρόσωπό της για κλάσματα του δευτερολέπτου.

«Αυτό, κατά έναν περίεργο τρόπο, ήταν το χειρότερο κομμάτι της ιστορίας», μου είπε, ενώ καθόμασταν στη βεράντα του και πίναμε μπίρες – είχε μπει πια ο Οκτώβρης και παρότι ο ήλιος ζέσταινε τα πρόσωπά μας, και οι δύο φορούσαμε πουλόβερ. «Ξέρεις πόσο ψηλά κάθεσαι σ’ αυτά τα φορτηγά, ε;»

Ένευσα καταφατικά.

«Λοιπόν, η γιαγιά κοιτούσε προς τα πάνω για να με δει –είχε τεντώσει τον λαιμό της, κυριολεκτικά– και ο ήλιος έλουζε το πρόσωπό της. Είδα πόσο μεγάλη ήταν. Σκέφτηκα, θυμάμαι, “Χριστέ μου, θα σπάσει σαν γυαλί αν δεν προλάβω να σταματήσω”. Οι ηλικιωμένοι όμως είναι σκληρά καρύδια, αν όχι πάντα, τουλάχιστον συχνά. Είναι πιο ανθεκτικοί απ’ ό,τι νομίζουμε. Θέλω να πω, δες πώς εξελίχθηκαν τα πράγματα... Οι δυο γριές είναι ακόμη ζωντανές, ενώ η γυναίκα σου...»

Σταμάτησε να μιλά και τα μάγουλά του έγιναν κατακόκκινα – έμοιαζε με αγόρι που το περιγέλασαν τα κορίτσια στο προαύλιο του σχολείου γιατί το φερμουάρ του ήταν ανοιχτό. Ήταν αστείος, αλλά δεν γέλασα· δεν ήθελα να τον μπερδέψω.

«Κύριε Νούναν, με συγχωρείς. Καμιά φορά μιλάω χωρίς να σκέφτομαι».

«Δεν πειράζει», του είπα. «Τα χειρότερα έχουν περάσει». Αυτό ήταν ψέμα, ωστόσο επανέφερε τη συζήτηση στο θέμα μας.

«Τέλος πάντων», είπε, «τρακάρουμε. Ακούστηκε ο θόρυβος της σύγκρουσης, σίδερα που τσαλακώνονταν, και η πλευρά του οδηγού βαθούλωσε. Σπάσανε τζάμια. Εγώ χτύπησα πάνω στο τιμόνι τόσο δυνατά, που δεν μπορούσα να πάρω κανονική ανάσα για παραπάνω από μια εβδομάδα, και μου έμεινε μια μεγάλη μελανιά ακριβώς εδώ», είπε κι έδειξε ένα σημείο, λίγο κάτω από την κλειδα του.

«Χτύπησα με το κεφάλι πάνω στο τζάμι με τόση δύναμη, που ράγισε, αλλά το μόνο που μου έμεινε ήταν ένα καρούμπαλο... Ούτε μάτωσα ούτε καν πονούσε το κεφάλι μου. Καλά λέει η γυναίκα μου πως είμαι χοντροκέφαλος. Είδα την ηλικιωμένη που οδηγούσε το Toyota, την κυρία Ίστερλινγκ, πεσμένη πάνω στην κονσόλα, ανάμεσα στα καθίσματα. Και μετά, επιτέλους, σταματήσαμε, κουβάρια το ένα αυτοκίνητο πάνω στο άλλο, μες στη μέση του δρόμου, και βγήκα να δω πόσο άσχημα ήταν τα πράγματα. Ειλικρινά σου μιλάω, περίμενα να βρω και τις δύο νεκρές».

Καμία από τις δυο τους δεν πέθανε – δεν έχασαν καν τις αισθήσεις τους, αν και η κυρία Ίστερλινγκ είχε τρία σπασμένα πλευρά και εξαρθρωμένο γοφό. Η κυρία Ντόρσει, που ήταν πιο μακριά από το σημείο της πρόσκρουσης, έπαθε διάσειση όταν χτύπησε το κεφάλι της στο παράθυρο του συνοδηγού. Αυτό ήταν όλο· «υποβλήθηκε στις απαραίτητες εξετάσεις στο Νοσοκομείο Χόουμ και πήρε εξιτήριο», κατά το κλισέ της τοπικής εφημερίδας *Derry News*.

Η γυναίκα μου, Τζοχάνα Νούναν, το γένος Άρλεν, από το Μόλντεν της Μασαχουσέτης, τα είδε όλα αυτά από το σημείο όπου στεκόταν έξω από το φαρμακείο, με την τσάντα της περασμένη στον ώμο της και τη σακούλα με τα ψώνια της στο χέρι. Όπως και ο Μπιλ Φρέικερ, πρέπει να σκέφτηκε ότι οι επιβάτες του Toyota θα ήταν είτε νεκροί είτε σοβαρά τραυματισμένοι. Ο κρότος της σύγκρουσης, ένα ξερό, επιβλητικό *μπαμ*, διέσχισε τον καυτό απογευματινό αέρα σαν μπάλα του μπόουλινγκ που κυλάει στον διάδρομο. Ο ήχος των γυαλιών που έσπαγαν τον πλαισίωνε σαν οδοντωτή δαντέλα. Τα δύο οχήματα έγιναν ένα μάτσο σίδερα στη μέση της οδού Τζάκσον, με το βρόμικο πορτοκαλί φορτηγό να δεσπόζει πάνω από το γαλάζιο εισαγόμενο αμάξι, σαν αυταρχικός γονιός πάνω από ένα ζαρωμένο από φόβο παιδί.

Η Τζοχάνα άρχισε να τρέχει στο πάρκινγκ προς τον δρόμο. Κι άλλοι γύρω της έκαναν το ίδιο. Μία από αυτούς, η νεαρή Τζιλ Ντάνμπαρι, κοίταζε τη βιτρίνα του Radio Shack τη στιγμή του ατυχή-

ματος. Είπε πως μάλλον θυμόταν την Τζοχάνα να περνά από δίπλα της τρέχοντας –ή τουλάχιστον μια γυναίκα με κίτρινο παντελόνι– αλλά δεν ήταν απολύτως σίγουρη. Στο μεταξύ, η κυρία Έστερ-λινγκ ούρλιαζε ότι είχε χτυπήσει, ότι και οι δυο τους ήταν χτυπημένες, γιατί δεν ερχόταν κανείς να τις βοηθήσει;

Στα μισά της απόστασης, κοντά σε δυο μηχανήματα πώλησης εφημερίδων, η γυναίκα μου σωριάστηκε στο έδαφος. Το λουρί της τσάντας της παρέμεινε περασμένο στον ώμο της, όμως η σακούλα του φαρμακείου της έφυγε από το χέρι και η συσκευή εισπνοών γλίστρησε έξω λιγάκι. Το άλλο αντικείμενο έμεινε μέσα στη σακούλα.

Κανείς δεν πρόσεξε ότι ήταν πεσμένη καταμεσής του πάρκινγκ, δίπλα στους αυτόματους πωλητές· όλοι κοίταζαν τα δύο οχήματα που είχαν τρακάρει, η προσοχή τους ήταν στραμμένη στις γυναίκες που ούρλιαζαν και στη λιμνούλα από νερό και αντιψυκτικό που απλωνόταν στην άσφαλτο από το σπασμένο ψυγείο του φορτηγού. («Βενζίνη!» φώναξε ο υπάλληλος του φωτογραφείου. «Διαρροή βενζίνης! Τρέξτε να σωθείτε! Μπορεί να γίνει έκρηξη!») Υποθέτω πως κάνα δυο από αυτούς που έσπευσαν να βοηθήσουν πήδησαν από πάνω της, ίσως να σκέφτηκαν πως είχε λιποθυμήσει. Δεν θα ήταν παράλογο· η θερμοκρασία εκείνη την ημέρα πλησίαζε τους 40 βαθμούς Κελσίου.

Καμιά εικοσαριά άτομα από το εμπορικό κέντρο μαζεύτηκαν γύρω από τη σκηνή του ατυχήματος· άλλοι πενήντα άνθρωποι κατέφθασαν τρέχοντας από το Πάρκο Στρόφορντ όπου ήταν σε εξέλιξη ένας αγώνας μπίιζμπολ. Φαντάζομαι πως όσα λέγονται συνήθως σε ανάλογες περιπτώσεις ειπώθηκαν και σε αυτό το ατύχημα – μερικά από αυτά περισσότερες από μία φορές. Επικρατούσε αναβρασμός. Σίγουρα κάποιος θα έβαλε το χέρι του μέσα από την άμορφη τρύπα του παραθύρου του οδηγού για να χτυπήσει καθυσχεαστικά το τρεμάμενο γέρικο χέρι της Έστερ. Σίγουρα το πλήθος θα άνοιξε χώρο για να περάσει ο Τζο Γουάιζερ· όποιος φοράει λευκή

ιατρική ποδιά γίνεται αυτομάτως κορυφαίος του χορού σε τέτοιες περιστάσεις. Από κάπου μακριά το βουητό της σειρήνας ενός ασθενοφόρου υψωνόταν σαν κυματιστός αέρας πάνω από κλίβανο.

Όσο συνέβαιναν όλα αυτά, η γυναίκα μου κείτονταν πεσμένη στο πάρκινγκ χωρίς να την έχει προσέξει κανένας, με την τσάντα ακόμη περασμένη στον ώμο της (και το σοκολατένιο ποντίκι με μαρσμέλοου, τυλιγμένο στο ασημόχαρτό του, μέσα στην τσάντα) και τη λευκή σακούλα του φαρμακείου κοντά στο τεντωμένο χέρι της. Ο Τζο Γουάιζερ ήταν αυτός που την εντόπισε, επιστρέφοντας βιαστικά στο φαρμακείο για να πάρει μια κομπρέσα για το κεφάλι της Αϊρίν Ντόρσεϊ. Την αναγνώρισε, παρότι ήταν πεσμένη μπρούμυτα με το πρόσωπο στο έδαφος. Αναγνώρισε τα κόκκινα μαλλιά της, τη λευκή μπλούζα και το κίτρινο παντελόνι της. Την αναγνώρισε γιατί την είχε εξυπηρετήσει λίγο πριν από δεκαπέντε λεπτά.

«Κυρία Νούναν;» είπε, ξεχνώντας εντελώς την κομπρέσα για τη ζαλισμένη αλλά προφανώς όχι βαριά τραυματισμένη Αϊρίν Ντόρσεϊ. «Κυρία Νούναν, είστε καλά;» Αλλά ήξερε ήδη (ή τουλάχιστον το υποψιαζόταν· όμως μπορεί να κάνω και λάθος) ότι δεν ήταν καλά.

Τη γύρισε ανάσκελα. Χρειάστηκε να χρησιμοποιήσει και τα δυο του χέρια για να το κάνει, και πάλι έπρεπε να καταβάλει προσπάθεια, να γονατίσει, να σπρώξει από τη μια πλευρά, να σηκώσει από την άλλη, στον χώρο στάθμευσης, μέσα στη ζέστη που κατέβαινε ζεματιστή, έψηνε την άσφαλο και ανέβαινε ξανά στον αέρα, πολύ πιο καυτή. Οι νεκροί αποκτούν επιπλέον βάρος, έτσι νομίζω· στο σώμα τους, αλλά και στη σκέψη μας, βαραίνουν.

Υπήρχαν κόκκινα σημάδια στο πρόσωπό της. Όταν αναγνώρισα το πτώμα της, φαίνονταν καθαρά, ακόμα και στην οθόνη. Ήμουν έτοιμος να ρωτήσω τον βοηθό ιατροδικαστή τι ήταν αυτά τα σημάδια, αλλά στο μεταξύ έβγαλα μόνος μου το συμπέρασμα. Τέλη Ιουλίου, καυτή άσφαλος· στοιχειώδες, αγαπητέ Γουάτσον. Η γυναίκα μου κήκε από τον ήλιο.

Ο Γουάιζερ σηκώθηκε, είδε πως είχε έρθει το ασθενοφόρο κι έτρεξε προς τα κει. Διέσχισε το πλήθος σπρώχνοντας και άρπαξε έναν από τους νοσοκόμους τη στιγμή που κατέβαινε από το όχημα. «Γρήγορα, είναι μια γυναίκα εκεί», είπε ο Γουάιζερ δείχνοντας προς το πάρκινγκ.

«Φίλε, εδώ έχουμε δύο γυναίκες και έναν άντρα», είπε ο νοσοκόμος. Προσπάθησε να τραβηχτεί από τη λαβή του Γουάιζερ, μα εκείνος τον κρατούσε γερά.

«Άσ' τους αυτούς τώρα», είπε. «Είναι εντάξει, σε γενικές γραμμές. Η γυναίκα εκεί πέρα όμως δεν είναι καλά».

Η γυναίκα εκεί πέρα ήταν νεκρή, και είμαι σίγουρος ότι ο Τζο Γουάιζερ το ήξερε... όπως και γνώριζε τι είχε προτεραιότητα. Οφείλουμε να του το αναγνωρίσουμε αυτό. Και ήταν τόσο πειστικός, ώστε οι δύο νοσοκόμοι τον ακολούθησαν· απομακρύνθηκαν από τα τσαλακωμένα σίδερα του φορτηγού και του Toyota, παρά τις κραυγές πόνου της Έστερ Ίστερλινγκ και τις διαμαρτυρίες από τον «χορό τραγωδίας» του ανήσυχου πλήθους.

Όταν έφτασαν στη γυναίκα μου, ένας από τους νοσοκόμους επιβεβαίωσε αυτό που ο Τζο Γουάιζερ υποψιαζόταν ήδη. «Θεέ μου», είπε ο άλλος νοσοκόμος. «Τι της συνέβη;»

«Καρδιά, κατά πάσα πιθανότητα», απάντησε ο πρώτος. «Ταράχτηκε, οπότε η καρδιά της δεν άντεξε».

Αλλά δεν ήταν η καρδιά της. Η νεκροψία έδειξε ένα εγκεφαλικό ανεύρυσμα, που μάλλον το είχε πολύ καιρό, ίσως και πέντε χρόνια. Όταν άρχισε να τρέχει στο πάρκινγκ προς το σημείο του ατυχήματος, αυτό το αδύναμο αγγείο στον εγκεφαλικό της φλοιό έσκασε σαν λάστιχο αυτοκινήτου, πλημμύρισε με αίμα τα κέντρα ελέγχου του εγκεφάλου της και την οδήγησε στον θάνατο, που δεν ήταν ακαριαίος, όπως μου είπε ο βοηθός ιατροδικαστή, ωστόσο ήταν γρήγορος... η γυναίκα μου δεν υπέφερε. Ένα άστρο εξερράγη μέσα της και η Τζο χάθηκε, οι αισθήσεις και οι σκέψεις της έσβησαν προτού καν πέσει στην άσφαλτο.

«Μπορώ να σας βοηθήσω σε κάτι, κύριε Νούναν;» με ρώτησε ο βοηθός ιατροδικαστή, απομακρύνοντάς με διακριτικά από την οθόνη, τραβώντας με μακριά από το ακίνητο πρόσωπό της και τα κλειστά της μάτια. «Έχετε απορίες; Θα σας τις απαντήσω, αν μπορώ».

«Μόνο μία», είπα. Του μίλησα για εκείνο το άλλο αντικείμενο που είχε αγοράσει η γυναίκα μου στο φαρμακείο προτού πεθάνει. Και μετά έκανα την ερώτησή μου.

Οι μέρες που μεσολάβησαν έως την κηδεία και η ίδια η κηδεία είναι σαν όνειρο στη μνήμη μου – η πιο διαυγής ανάμνηση που έχω είναι να τρώω το σοκολατένιο ποντίκι της Τζο και να κλαίω... να κλαίω, κυρίως επειδή ήξερα πόσο γρήγορα θα χανόταν η γεύση του. Άλλη μια φορά ξέσπασα σε κλάματα λίγες μέρες μετά την κηδεία· θα σας πω γι' αυτή σε λίγο.

Η άφιξη της οικογένειας της Τζο, και ειδικά του μεγαλύτερου αδερφού της, του Φρανκ, ήταν ανάσα για μένα. Ο Φρανκ Άρλεν –πενήντα ετών, ροδομάγουλος, εύσωμος, με πυκνά μαύρα μαλλιά– ανέλαβε την οργάνωση της κηδείας... και κατέληξε να παζαρεύει την τιμή με τον διευθυντή του γραφείου τελετών.

«Δεν το πιστεύω πως έκανες τέτοιο πράγμα», του είπα αργότερα, ενώ καθόμασταν σε ένα σεπαρέ στην Παμπ του Τζακ και πίναμε μπίρες.

«Ήθελε να σου τη φέρει, Μάικι», μου είπε. «Τους σιχαίνομαι κάτι τύπους σαν κι αυτόν, που θέλουν να βγάλουν κέρδος από τον πόνο των άλλων». Τράβηξε ένα μαντίλι από την πίσω τσέπη του παντελονιού του και σκούπισε αφηρημένα τα μάγουλά του. Δεν είχε καταρρεύσει –κανένα μέλος της οικογένειας Άρλεν δεν είχε καταρρεύσει, τουλάχιστον όχι μπροστά μου– αλλά ο Φρανκ δάκρυζε συνεχώς, όλη μέρα· λες κι έπασχε από επιπεφυκίτιδα.

Τα αδέρφια Άρλεν ήταν έξι συνολικά, με την Τζο να είναι η μικρότερη και το μοναδικό κορίτσι. Οι αδερφοί της τη λάτρευαν. Υποψιάζομαι πως αν ευθυνόμουν για τον θάνατό της, θα με ξέσκιζαν

με τα ίδια τους τα χέρια. Όπως είχαν όμως τα πράγματα, σχημάτισαν μια προστατευτική ασπίδα γύρω μου, κι αυτό με ανακούφιζε. Κάπως θα τα είχα βγάλει πέρα και χωρίς αυτούς, αν και δεν ξέρω πώς. Ήμουν τριάντα έξι χρόνων, σημειώνω. Ούτε που διανοείσαι ότι θα θάψεις τη γυναίκα σου όταν είσαι τριάντα έξι κι εκείνη είναι δύο χρόνια νεότερη. Ο θάνατος είναι το τελευταίο πράγμα που σου περνάει από το μυαλό.

«Αν πιάσουν κάποιον να σου βουτάει το ραδιόφωνο από το αυτοκίνητο, είναι κλέφτης και τον βάζουν φυλακή», είπε ο Φρανκ. Οι Άρλεν μεγάλωσαν στη Μασαχουσέτη, και η προφορά του Μόλντεν είχε γραφτεί στη φωνή του Φρανκ – τραβούσε τα φωνήεντα, έκοβε τα σύμφωνα... «Αν ο ίδιος τύπος προσπαθήσει να πουλήσει σε έναν σύζυγο που πενθεί ένα φέρετρο των τριών χιλιάδων δολαρίων για τεσσερισημίσι χιλιάδες δολάρια, είναι καλός έμπορος και τον καλούν να δώσει ομιλία στη λέσχη των Ροταριανών. Άπληστο κάθαρμα. Αλλά τον έβαλα στη θέση του, έτσι;»

«Ναι. Όντως».

«Είσαι εντάξει, Μάικι;»

«Ναι».

«Με το χέρι στην καρδιά;»

«Δεν ξέρω, γαμώτο! Τι με ρωτάς;» φώναξα. Μερικά κεφάλια στράφηκαν προς το μέρος μας από ένα κοντινό σεπαρέ. Και τότε πρόσθεσα: «Ήταν έγκυος».

Το πρόσωπό του πάγωσε. «Τι;»

Πάλεψα να κρατήσω σταθερή τη φωνή μου. «Έγκυος. Έξι ή εφτά εβδομάδων, σύμφωνα με... τον ιατροδικαστή. Το ήξερες; Σου το είχε πει;»

«Όχι! Χριστέ μου, όχι!» Υπήρχε όμως μια παράξενη έκφραση στο πρόσωπό του, σαν να του είχε πει κάτι. «Ήξερα, βεβαίως, πως προσπαθούσατε... Μου είχε πει πως είχες αδύναμο σπέρμα και ότι μπορεί να σας έπαιρνε λίγο καιρό, αλλά ότι ο γιατρός πίστευε πως... μάλλον... θα τα καταφέρνατε, αργά ή γρήγορα...» Η φωνή του έσβη-

σε, κοίταξε τα χέρια του. «Το είδε ο ιατροδικαστής, ε; Το έλεγξε και σου το είπε;»

«Ναι, αλλά δεν το έλεγξε από μόνος του. Εγώ του το ζήτησα».

«Γιατί;»

«Γιατί πριν πεθάνει δεν αγόρασε μόνο το φάρμακο για την ιγμορίτιδα από το φαρμακείο. Πήρε κι ένα τεστ εγκυμοσύνης».

«Και δεν είχες ιδέα; Ούτε μια υπόνοια;»

Κούνησα αρνητικά το κεφάλι μου.

Ο Φρανκ άπλωσε το χέρι του πάνω από το τραπέζι και μου έσφιξε τον ώμο. «Θα ήθελε να σιγουρευτεί πρώτα, αυτό είναι όλο. Το ξέρεψ αυτό, έτσι δεν είναι;»

Να ανανεώσω το φάρμακο για την ιγμορίτιδα και να πάρω ψάρι, αυτό μου είχε πει. Η έκφρασή της ήταν ίδια όπως πάντα. Μια γυναίκα που φεύγει για να κάνει κάποια ψώνια. Προσπαθούσαμε να αποκτήσουμε παιδί επί οχτώ χρόνια, αλλά η έκφρασή της δεν μαρτυρούσε τίποτα.

«Φυσικά», είπα και χτύπησα καθησυχαστικά το χέρι του Φρανκ. «Ναι, μεγάλε, το ξέρω».

Οι Άρλεν –υπό την καθοδήγηση του Φρανκ– κανόνισαν τα πάντα για την κηδεία. Σε μένα, επειδή ήμουν ο συγγραφέας της οικογένειας, ανέθεσαν τη σύνταξη της νεκρολογίας. Ήρθε επίσης ο αδερφός μου από τη Βιρτζίνια, μαζί με τη μητέρα μου και τη θεία μου, και του δόθηκε η ευθύνη του βιβλίου συλλυπητηρίων. Η μητέρα μου –που τα είχε ήδη χαμένα στα εξήντα έξι της, παρότι οι γιατροί απέφευγαν να ξεστομίσουν τη λέξη «Αλτσχάιμερ»– ζούσε στο Μέμφις με την αδερφή της, η οποία ήταν δύο χρόνια μικρότερη και η κατάσταση του μυαλού της σχεδόν εξίσου εύθραυστη. Τους ανατέθηκε να κόψουν και να μοιράσουν κέικ στον κόσμο μετά την κηδεία.

Για όλα τα υπόλοιπα φρόντισαν οι Άρλεν, από τις ώρες που ερχόταν ο κόσμος μέχρι τις διάφορες λεπτομέρειες της τελετής. Ο

Φρανκ και ο Βίκτορ, το δεύτερο νεότερο από τα αδέρφια μετά την Τζο, έβγαλαν σύντομα λογύδρια εις μνήμην. Ο πατέρας της Τζο είπε μια προσευχή για την ψυχή της κόρης του. Και στο τέλος ο Πιτ Μπρίντλαβ, ο πιτσιρικάς που μας κούρευε το γκαζόν και μάζευε τα ξερά φύλλα από τον κήπο μας το φθινόπωρο, μας έκανε όλους να κλάψουμε ψάλλοντας το «Ευλογημένη προστασία, ο Ιησούς μετά σου», που, όπως μου είπε ο Φρανκ, ήταν ο αγαπημένος ύμνος της Τζο όταν ήταν παιδί. Το πώς βρήκε ο Φρανκ τον Πιτ και τον έπεισε να ψάλει στην κηδεία είναι κάτι που δεν έμαθα ποτέ.

Τα βγάλαμε πέρα – με τους επισκέπτες το μεσημέρι και το βράδυ της Τρίτης, με τη νεκρώσιμη τελετή το πρωί της Τετάρτης, με την ταφή στο κοιμητήριο του Φέαρλιν. Αυτό που θυμάμαι κυρίως είναι ότι σκεφτόμουν πόσο πολλή ζέστη έκανε, πόσο χαμένος ένιωθα χωρίς την Τζο για να πω μια κουβέντα, και ότι ευχόμουν να είχα αγοράσει ένα καινούριο ζευγάρι παπούτσια. Αν η Τζο ήταν εκεί, θα με κατσάδιαζε χοντρά για τα παπούτσια που φορούσα.

Αργότερα μίλησα στον αδερφό μου, τον Σιντ, και του είπα πως έπρεπε *οπωσδήποτε* να κάνουμε κάτι για τη μητέρα μας και τη θεία Φρανσίν, προτού χαθούν και οι δύο ανεπιστρεπτί στη Ζώνη του Λυκόφωτος. Ήταν πολύ νέες ακόμη για να τις βάλουμε σε οίκο ευγηρίας· τι πίστευε ότι πρέπει να κάνουμε;

Κάτι μου είπε, αλλά ανάθεμα κι αν θυμάμαι τι. Πάντως συμφώνησα, αυτό το θυμάμαι. Αργότερα την ίδια μέρα ο Σίντι, η μητέρα μας και η θεία μπήκαν στο ενοικιασμένο αυτοκίνητο κι έφυγαν για τη Βοστώνη, όπου θα διανυκτέρευαν και την επομένη θα έπαιρναν το τρένο για τον Νότο. Ο αδερφός μου δέχτηκε μετά χαράς να συνοδεύσει τις δυο ηλικιωμένες αδερφές, αλλά αρνήθηκε να πάρει αεροπλάνο, ακόμα κι αν πλήρωνα εγώ τα ναύλα. Λέει πως στον ουρανό δεν έχει λωρίδα έκτακτης ανάγκης αν το αεροπλάνο πάθει βλάβη.

Οι περισσότεροι Άρλεν έφυγαν την επόμενη μέρα. Ο τόπος ψηνόταν από τη ζέστη, ο ήλιος έριχνε τις αμείλικτες ακτίνες του από έναν θολό λευκό ουρανό και απλωνόταν παντού σαν λιωμένος χαλ-

κός. Οι Άρλεν στάθηκαν μπροστά από το σπίτι μας –το οποίο πλέον ήταν μόνο δικό μου σπίτι– με τρία ταξί να περιμένουν παρκαρισμένα πίσω τους, μεγαλόσωμοι και μπουνταλάδες όλοι τους, καθώς αγκαλιάζονταν εν μέσω ενός χαμού από τσάντες και σακίδια και αποχαιρετούσαν ο ένας τον άλλο, με τη μακρόσυρτη προσφορά της Μασαχουσέτης.

Ο Φρανκ έμεινε άλλη μία μέρα. Μαζέψαμε οι ίδιοι λουλούδια από την πίσω αυλή –όχι εκείνα τα θλιβερά λουλούδια θερμοκηπίου που η μυρωδιά τους μου θυμίζει πάντα θάνατο και εκκλησιαστικό όργανο, αλλά λουλούδια *αληθινά*, που τόσο άρεσαν στην Τζο– και τα βάλαμε σε κάνα δυο άδεια κουτιά από καφέ. Πήγαμε στο Φέαρλντ και τα αποθέσαμε στον τάφο της. Έπειτα καθίσαμε εκεί για λίγο, κάτω από τον τυραννικό ήλιο.

«Η Τζο ήταν πάντα το πιο γλυκό πλάσμα στη ζωή μου», είπε τελικά ο Φρανκ με μια παράξενη, πνιχτή φωνή. «Προσέχαμε πολύ την Τζο όταν ήμαστε παιδιά. Εμείς, οι αδερφοί της. Κανένας δεν τολμούσε να την πειράξει. Αυτό σου το υπογράφω. Αν έκαναν να την ενοχλήσουν, θα μετάνιωσαν την ώρα και τη στιγμή».

«Μου είχε πει πολλές ιστορίες».

«Καλές ιστορίες;»

«Ναι, πολύ καλές».

«Θα μου λείψει τόσο πολύ».

«Κι εμένα», είπα. «Φρανκ... άκου... ξέρω πως ήσουν ο αγαπημένος της αδερφός. Δεν σου τηλεφώνησε ποτέ; Να σου πει ότι δεν της ήρθε περίοδος ή ότι είχε πρωινή ναυτία; Πες μου, σε παρακαλώ. Δεν θα θυμώσω».

«Δεν μου είπε τίποτα, σου τ' ορκίζομαι. *Είχε ναυτίες;*»

«Δεν αντιλήφθηκα κάτι τέτοιο». Αυτό ήταν το θέμα. Δεν είχα αντιληφθεί *τίποτα*. Ήμουν απασχολημένος με τη συγγραφή, κι όταν γράφω χάνω την επαφή με την πραγματικότητα. Όμως η Τζο ήξερε πού ταξίδευε το μυαλό μου όταν έγραφα. Θα μπορούσε να το βρει και να με ταρακουνήσει, να με ξυπνήσει. Γιατί δεν το έκανε;

Γιατί μου έκρυψε το καλό νέο; Το ότι δεν ήθελε να μου το πει προτού σιγουρευτεί ακουγόταν λογικό, αλλά δεν ταίριαζε στον χαρακτήρα της.

«Ήταν αγόρι ή κορίτσι;» με ρώτησε ο Φρανκ.

«Κορίτσι».

Είχαμε διαλέξει ήδη τα ονόματα των μελλοντικών παιδιών μας, σχεδόν από την αρχή του γάμου μας. Αν ήταν αγόρι, θα το λέγαμε Άντριου. Αν ήταν κορίτσι, Κάια. Κάια Τζέιν Νούναν.

Ο Φρανκ, έξι χρόνια χωρισμένος και μόνος, έμενε στο σπίτι μαζί μου. Καθώς επιστρέψαμε από το νεκροταφείο, μου είπε: «Ανησυχώ για σένα, Μάικι. Δεν έχεις συγγενείς κοντά σου, να σε στηρίξουν σ' αυτή τη δύσκολη στιγμή. Η οικογένειά σου είναι μακριά».

«Θα είμαι εντάξει, μην ανησυχείς».

Κατένευσε. «Έτσι λέμε πάντα, σωστά;»

«Τι εννοείς;»

«Εμείς, οι άντρες. Λέμε πάντα "Θα είμαι εντάξει". Κι όταν δεν είμαστε εντάξει, φροντίζουμε να μην το καταλάβει κανένας». Με κοίταξε με μάτια βουρκωμένα, κρατώντας το μαντίλι στο ηλιοκαμένο του χέρι. «Αν δεν είσαι καλά, Μάικι, και δεν θέλεις να τηλεφωνήσεις στον αδερφό σου –είδα πώς τον κοίταξες–, πες πως είμαι εγώ αδερφός σου. Μίλα σε μένα. Κάν' το για την Τζο, αν δεν θέλεις να το κάνεις για τον εαυτό σου».

«Εντάξει», είπα. Εκτιμούσα την προσφορά του, μα δεν θα την τιμούσα. Δεν τηλεφωνώ σε κανέναν για να ζητήσω βοήθεια. Όχι επειδή έτσι με μεγάλωσαν, τουλάχιστον νομίζω ότι δεν είναι γι' αυτό· αλλά επειδή έτσι είναι ο χαρακτήρας μου. Η Τζοχάνα μού είπε μια φορά πως αν πνιγόμεν στη λίμνη Νταρκ Σκορ, όπου είναι το εξοχικό μας, θα προτιμούσα να πεθάνω σιωπηλά λίγα μέτρα από την όχθη παρά να φωνάξω βοήθεια. Δεν έχω θέμα με την αγάπη και την τρυφερότητα. Και τις δίνω και τις δέχομαι. Νιώθω πόνο, όπως όλοι οι άνθρωποι. Έχω ανάγκη να αγγίζω και να με αγγίζουν. Αλ-

λά, αν κάποιος με ρωτήσει «Είσαι καλά;», δεν θα απαντήσω ποτέ «Όχι, δεν είμαι καλά». Δεν μπορώ να πω «Βοήθησέ με».

Περίπου δύο ώρες αργότερα ο Φρανκ έφυγε για το νότιο άκρο της Πολιτείας. Άνοιξε την πόρτα του αυτοκινήτου του και συγκινήθηκα όταν είδα πως το ηχογραφημένο βιβλίο που είχε μαζί του ήταν ένα από τα δικά μου. Με αγκάλιασε και μετά με αιφνιδίασε με ένα φιλί στο στόμα: ένα δυνατό, αδελφικό φιλί. «Αν έχεις ανάγκη να μιλήσεις, πάρε με τηλέφωνο», μου είπε. «Κι αν έχεις ανάγκη από παρέα, έλα να με βρεις».

Ένευσα καταφατικά.

«Και να προσέχεις».

Με αυτό σάστισα. Ο συνδυασμός ζέστης και πένθους με έκανε να νιώθω σαν να ζούσα σε όνειρο τις τελευταίες μέρες, αλλά η τελευταία του φράση διαπέρασε το μούδιασμα και με άγγιξε.

«Τι να προσέχω;»

«Δεν ξέρω», είπε. «Δεν ξέρω, Μάικι». Μπήκε στο αυτοκίνητο –ήταν τόσο μεγάλος και το αυτοκίνητο τόσο μικρό, που έμοιαζε σαν να το φορούσε για ρούχο–, έβαλε μπρος κι έφυγε. Ο ήλιος στο μεταξύ είχε αρχίσει να δύει. Πώς μοιάζει στο τέλος μιας καυτής αυγουστιάτικης μέρας, πορτοκαλοκόκκινος και κάπως ρευστός, πεπιεσμένος, λες και τον σπρώχνει ένα αόρατο χέρι προς τα κάτω, σαν κουνούπι γεμάτο αίμα, έτοιμος να σκάσει από στιγμή σε στιγμή και να βάψει με κόκκινες πιτσιλιές τον ορίζοντα; Έτσι ήταν ο ήλιος εκείνη τη μέρα. Στην ανατολή, όπου είχε ήδη σκοτεινιάσει, αντηχούσαν μπουμπουνητά. Όμως δεν έβρεξε εκείνη τη νύχτα: μόνο μια μαυρίλα έπεσε βαριά και πνιγηρή σαν κουβέρτα. Δεν με ένοιαζε. Κάθισα μπροστά στο πληκτρολόγιο και έγραψα για μία ώρα περίπου. Πήγε καλά, απ' ό,τι θυμάμαι. Και ξέρετε, ακόμα κι όταν δεν πάει καλά, κάνει τον χρόνο να περνά.

Η δεύτερη φορά που ξέσπασα σε κλάματα ήταν τρεις ή τέσσερις μέρες μετά την κηδεία. Η αίσθηση ότι ζούσα σε όνειρο δεν είχε υπο-

χωρήσει –περπατούσα, μιλούσα, απαντούσα στο τηλέφωνο, δούλευα το βιβλίο μου που είχε ολοκληρωθεί κατά ογδόντα τοις εκατό όταν πέθανε η Τζο–, μα ένιωθα μονίμως αποκομμένος από τα πάντα, σαν να συνέβαιναν όλα σε μακρινή απόσταση από τον πραγματικό μου εαυτό, σαν να τα έκανα με μισή καρδιά.

Μου τηλεφώνησε η Ντενίζ Μπρίντλαβ, η μητέρα του Πιτ, και με ρώτησε αν θα ήθελα να περάσει με δυο φίλες της την επόμενη εβδομάδα και να ρίξουν ένα γερό καθάρισμα στο παλιό, ανοικονόμητο, εδουαρδιανό σπίτι όπου τώρα ζούσα μόνος – σαν μοναχικό, ξεχασμένο μπιζέλι σε μια τεράστια κονσέρβα. Θα το έκαναν, μου είπε, για εκατό δολάρια σύνολο, που θα τα μοιράζονταν, κυρίως επειδή δεν έπρεπε να συνεχίσω να ζω σε αυτές τις συνθήκες. Ένα σχολαστικό καθάρισμα ήταν απαραίτητο, είπε, μετά από έναν θάνατο, ακόμα κι αν ο θάνατος δεν συνέβη μέσα στο σπίτι.

Της είπα πως ήταν καλή ιδέα, αλλά θα πλήρωνα εκατό δολάρια την καθεμιά για να τελειώσουν σε έξι ώρες. Με την πάροδο των έξι ωρών, η δουλειά θα έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί. Και ακόμα κι αν δεν είχε ολοκληρωθεί, της είπα, θα έπρεπε να φύγουν.

«Μα είναι πολλά τα χρήματα, κύριε Νούναν», μου είπε.

«Πολλά ή λίγα, αυτά πληρώνω», απάντησα. «Αναλαμβάνετε με αυτούς τους όρους;»

Συμφώνησε, όπως ήταν αναμενόμενο.

Μάλλον εξίσου προβλέψιμα, άρχισα να τριγυρνάω στο σπίτι το βράδυ πριν έρθουν, για να κάνω μια «προ-καθαριστική» επιθεώρηση. Υποθέτω πως δεν ήθελα αυτές οι γυναίκες (οι δύο από αυτές μου ήταν εντελώς άγνωστες) να βρουν κάτι που θα έφερνε σε δύσκολη θέση είτε αυτές είτε εμένα: ένα μεταξωτό κιλοτάκι της Τζοχάνα πίσω από τα μαξιλάρια του καναπέ, για παράδειγμα («Μας ανάβει πολύ ο καναπές, Μάικι», μου είχε πει μια φορά, «το έχεις προσέξει;»), ή άδεια κουτάκια μπίρας κάτω από το διθέσιο καναπεδάκι της βεράντας, ή ίσως μια λεκάνη τουαλέτας όπου ξέχασα να τραβήξω το καζανάκι. Στην πραγματικότητα, δεν ήξερα για τι

πράγμα έψαχνα· η αίσθηση ότι ζούσα σε όνειρο εξακολουθούσε να έχει τον έλεγχο του μυαλού μου. Οι πιο διαυγείς σκέψεις που έκανα εκείνο το διάστημα αφορούσαν είτε το τέλος του μυθιστορήματος που έγραφα (ο ψυχωτικός δολοφόνος είχε παρασύρει την ηρωίδα μου σε ένα ψηλό κτίριο και απειλούσε να την πετάξει από την ταράτσα) είτε το τεστ εγκυμοσύνης που είχε αγοράσει η Τζο λίγο πριν πεθάνει. Φάρμακο για την ιγμορίτιδα, είχε πει. Και τα μάτια της δεν μου είχαν δείξει τίποτε άλλο, ώστε να χρειαστεί να το σκεφτώ καλύτερα.

Προς το τέλος της «επιθεώρησης», κοίταξα κάτω από το κρεβάτι μας και είδα ένα ανοιχτό βιβλίο στην πλευρά της Τζο. Δεν είχαν περάσει πολλές μέρες από τον θάνατό της, αλλά λίγα μέρη έχουν τόση σκόνη όσο το Βασίλειο Κάτω Από Το Κρεβάτι, και η γκρίζα στρώση σκόνης στις σελίδες του βιβλίου μου έφερε στον νου το πρόσωπο και τα χέρια της Τζοχάνα μέσα στο φέρετρο – η Τζο στο Βασίλειο Του Κάτω Κόσμου. Πιάνει σκόνη το εσωτερικό του φέρετρου; Μάλλον όχι, αλλά...

Έδιωξα αυτή τη σκέψη. Προσποιήθηκε ότι έφυγε, όμως όλη μέρα έμπαινε ύπουλα στο μυαλό μου, όπως η λευκή αρκούδα του Τολστόι.

Τόσο η Τζοχάνα όσο κι εγώ είχαμε σπουδάσει Αγγλική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο του Μέιν, και όπως τόσοι άλλοι, υποθέτω, ερωτητήκαμε υπό το άκουσμα της γλώσσας του Σαίξπηρ και του φλεγματικού κυνισμού του Έντγουιν Άρλινγκτον Ρόμπινσον. Ωστόσο ο συγγραφέας που μας έφερε κοντά δεν ήταν κάποιος γνωστός και μη εξαιρετέος ποιητής ή δοκιμιογράφος, αλλά ο Σόμερσετ Μομ, εκείνος ο ηλικιωμένος κοσμοπολίτης μυθιστοριογράφος και θεατρικός συγγραφέας με το πρόσωπο ερπετού (που, σε όλες τις φωτογραφίες, μισοκρύβεται στη σκιά του καπνού από το τσιγάρο του) και η ρομαντική ψυχή του. Έτσι, δεν παραξενεύτηκα όταν είδα ότι το βιβλίο κάτω από το κρεβάτι ήταν το *Φεγγάρι και έξι πέ-*

νες. Το είχα διαβάσει κι εγώ στο τέλος της εφηβείας μου, όχι μία αλλά δύο φορές, και είχα ταυτιστεί απολύτως με τον χαρακτήρα του Τσαρλς Στρίκλαντ. (Αν και στη δική μου περίπτωση ήταν το γράψιμο, και όχι η ζωγραφική, ο λόγος που ήθελα να πάω στις Νότιες Θάλασσες.)

Είχε βάλει ένα παλιό τραπουλόχαρτο για σελιδοδείκτη και, καθώς ξεφύλλιζα το βιβλίο, θυμήθηκα κάτι που είχε πει τον πρώτο καιρό που γνωριστήκαμε, στο μάθημα της Βρετανικής Λογοτεχνίας του Εικοστού Αιώνα, πιθανότατα το 1980. Η Τζοχάνα Άρλεν ήταν μια παθιασμένη δευτεροετής. Εγώ ήμουν τελειόφοιτος και είχα επιλέξει το συγκεκριμένο μάθημα μόνο και μόνο επειδή είχα ελεύθερο χρόνο στο τελευταίο εξάμηνο. «Σε εκατό χρόνια από τώρα», είχε πει, «το μελανό σημείο της κριτικής των μέσων του εικοστού αιώνα θα είναι ότι αγκάλιασε τον Λόρενς και αγνόησε τον Μομ». Η δήλωσή της έγινε δεκτή με συγκαταβατικά γέλια από το αμφιθέατρο (όλοι τους πίστευαν ακράδαντα πως το *Ερωτευμένες γυναίκες* ήταν το καλύτερο βιβλίο που είχε γραφτεί ποτέ), όμως εγώ δεν γέλασα. Εγώ την ερωτεύτηκα.

Το τραπουλόχαρτο ήταν τοποθετημένο ανάμεσα στις σελίδες 102 και 103 – ο Ντιρκ Στρέβε έχει μόλις ανακαλύψει πως η γυναίκα του τον εγκατέλειψε για τον Στρίκλαντ, την κατά Μομ εκδοχή του Πολ Γκογκέν. Ο αφηγητής προσπαθεί να δώσει κουράγιο στον Στρέβε. *Αγαπητέ μου φίλε, μη λυπάσαι. Πάλι σε σένα θα γυρίσει...*

«Εύκολο να το λες εσύ», μουρμούρισα στο δωμάτιο, που πλέον ανήκε μόνο σε μένα.

Γύρισα σελίδα και διάβασα: *Η επώδυνη ηρεμία του Στρίκλαντ έκανε τον Στρέβε να χάσει κάθε αυτοέλεγχο. Τυφλή οργή τον κυρίευσε και δίχως να ξέρει τι κάνει όρμησε στον Στρίκλαντ. Αιφνιδιασμένος, ο Στρίκλαντ παραπάτησε, μα ήταν πολύ δυνατός, παρά την ασθένειά του, και μέσα σε ένα λεπτό, άγνωστο ακριβώς πώς, ο Στρέβε βρέθηκε πεσμένος στο πάτωμα.*

«Αστείο ανθρωπάκι», είπε ο Στρίκλαντ.

Ξαφνικά συνειδητοποίησα πως η Τζο δεν θα γύριζε ποτέ σελίδα, δεν θα άκουγε ποτέ τον Στρίκλαντ να αποκαλεί «αστείο ανθρωπάκι» τον αξιοθρήνητο Στρέβε. Ήταν μια αποκαλυπτική στιγμή φώτισης που δεν θα την ξεχάσω ποτέ – πώς θα μπορούσα άλλωστε; Ήταν μια από τις χειρότερες στιγμές της ζωής μου – η συνειδητοποίηση ότι δεν επρόκειτο για ένα λάθος που μπορεί να διορθωθεί ή για ένα όνειρο από το οποίο θα ξυπνούσα. Η Τζοχάνα ήταν νεκρή.

Η θλίψη μου στέρησε κάθε δύναμη. Αν δεν ήταν εκεί το κρεβάτι, θα είχα σωριαστεί στο πάτωμα. Ο θρήνος μας ρέει από τα μάτια μας, είναι το μόνο που μπορούμε να κάνουμε, όμως εκείνο το απόγευμα ένιωσα πως κάθε πόρος του σώματός μου έκλαιγε με αναφιλητά, κάθε σχισμή και άνοιγμα γούσε. Κάθισα εκεί, στη δική της πλευρά του κρεβατιού, με το σκονισμένο αντίτυπο του *Φεγγάρι και έξι πένες* στα χέρια, κι έκλαιγα γοερά. Όχι μόνο από τον πόνο αλλά και από την έκπληξη· παρότι είχα δει το πτώμα της και το είχα αναγνωρίσει στην υψηλή ανάλυση της οθόνης, παρά την κηδεία και το «Ευλογημένη προστασία» με τη γλυκιά φωνή τενόρου του Πιτ Μπρίντλαβ, παρά την ακολουθία στο νεκροταφείο και τα «χους ει και εις χουν απελεύσει», δεν το είχα πιστέψει στ' αλήθεια. Το χαρτόδετο βιβλιαράκι της Penguin κατάφερε αυτό που δεν είχε καταφέρει το μεγάλο γκρίζο φέρετρο: με έκανε να συνειδητοποιήσω πως η Τζο ήταν νεκρή.

Αστείο ανθρωπάκι, είπε ο Στρίκλαντ.

Ξάπλωσα στο κρεβάτι μας, σταύρωσα τα χέρια μου πάνω στο πρόσωπό μου και έκλαψα μέχρι που με πήρε ο ύπνος, όπως κάνουν τα παιδιά όταν είναι δυστυχισμένα. Είδα ένα απαίσιο όνειρο. Στο όνειρο, κοιμόμουν στο κρεβάτι. Ξύπνησα, είδα το *Φεγγάρι και έξι πένες* δίπλα μου στο πάπλωμα και θέλησα να το βάλω πάλι κάτω απ' το κρεβάτι, εκεί όπου το είχα βρει. Ξέρετε πόσο μπερδεμένα είναι τα όνειρα – η λογική λιώνει και χύνεται, όπως τα ρολόγια του Νταλί που κρέμονται σε κλαδιά σαν απλωμένα χαλιά.

Έβαλα ξανά τον σελιδοδείκτη ανάμεσα στις σελίδες 102 και 103 – μια κίνηση του δείκτη με χώριζε από το *Αστείο ανθρωπάκι*, *είπε ο Στρίκλαντ*, τώρα και για πάντα–, γύρισα στο πλάι και κρέμασα το κεφάλι μου στην άκρη του κρεβατιού για να βάλω το βιβλίο ακριβώς στη θέση όπου το είχα βρει.

Ξαπλωμένη κάτω από το κρεβάτι ήταν η Τζο, ανάμεσα σε τούφες σκόνης και χνούδια. Ένας ιστός αράχνης κρεμόταν από το στρώμα, ακριβώς από πάνω της, και της χάιδευε το μάγουλο σαν φτερό. Τα κόκκινα μαλλιά της έμοιαζαν θαμπά, όμως τα μάτια της ήταν σκοτεινά, σε εγρήγορση, απειλητικά στο λευκό πρόσωπό της. Κι όταν μίλησε, ήξερα πως ο θάνατος την είχε οδηγήσει στην τρέλα.

«Δώσ' το μου», σύριξε. «Είναι η σκονοπαγίδα μου». Μου άρπαξε το βιβλίο από το χέρι προτού προλάβω να της το προσφέρω. Για μια στιγμή τα δάχτυλά μας αγγίχτηκαν· τα δικά της ήταν παγωμένα σαν κλαδάκια μετά από χιονιά. Άνοιξε το βιβλίο στον σελιδοδείκτη, που έπεσε πεταρίζοντας, κι έβαλε τον Σόμερσετ Μομ πάνω στο πρόσωπό της – ένα σάβανο από λέξεις. Σταύρωσε τα χέρια στο στήθος της κι έμεινε ακίνητη, και τότε συνειδητοποίησα πως φορούσε το γαλάζιο φόρεμα με το οποίο την είχα θάψει. Είχε βγει από τον τάφο και κρυβόταν κάτω από το κρεβάτι.

Ξύπνησα με μια πνιχτή κραυγή κι ένα οδυνηρό τράνταγμα που σχεδόν με έριξε από το κρεβάτι. Δεν είχα κοιμηθεί πολύ – τα δάκρυα δεν είχαν στεγνώσει στα μάγουλά μου, ένιωθα τα βλέφαρά μου να τραβάνε, όπως πάντα όταν έχουμε κλάψει πολύ. Το όνειρο ήταν τόσο ζωντανό, που έγειρα στο πλευρό, κρέμασα το κεφάλι μου στην άκρη του κρεβατιού και κοίταξα από κάτω, σίγουρος ότι θα έβλεπα το βιβλίο πάνω στο πρόσωπό της, ότι θα άπλωνε τα παγωμένα της δάχτυλα για να με αγγίξει.

Όμως δεν υπήρχε τίποτα εκεί – τα όνειρα είναι απλώς όνειρα. Παρ' όλα αυτά, πέρασα το υπόλοιπο της νύχτας στον καναπέ του γραφείου μου. Και ήταν, υποθέτω, σωστή επιλογή, αφού δεν είδα άλλα όνειρα εκείνο το βράδυ. Βυθίστηκα στο κενό του ύπνου.

Όταν η σύζυγος του Μάικ Νούναν πεθαίνει ξαφνικά, ο δημοφιλής συγγραφέας παθαίνει συγγραφικό μπλοκάρισμα. Για να βγει από το αδιέξοδο, πηγαίνει στο εξοχικό του, το Σάρα Λαφς, ένα πανέμορφο καταφύγιο δίπλα στη λίμνη.

Εκεί διαπιστώνει πως η αγαπημένη του πόλη είναι στο έλεος του αδίστακτου εκατομμυριούχου Μαξ Ντιβόρ. Αποφασισμένος να φτάσει στα άκρα για να πάρει την κηδεμονία της κόρης του νεκρού γιου του, ο Ντιβόρ θα αναστατώσει τις ζωές των κατοίκων και θα σπείρει τον τρόμο στην κοινότητα.

Μια τυχαία συνάντηση του συγγραφέα με τη νεαρή χήρα Μάτι Ντιβόρ και την τρίχρονη κόρη της Κάιρα προκαλεί καταιγιστικές εξελίξεις. Ο Μάικ δέχεται να τις βοηθήσει και γοητεύεται όλο και περισσότερο από την παρουσία τους.

Το Σάρα Λαφς κρύβει όμως άλλες, σκοτεινές δυνάμεις.
Η Κάιρα τις νιώθει επίσης...

Ο Στίβεν Κινγκ δεν είναι τυχαία ένας από τους συγγραφείς με τις περισσότερες πωλήσεις όλων των εποχών διεθνώς. «Δεξιοτέχνης του μυθιστορήματος», σύμφωνα με τον Ρόμπερτ ΜακΚρουμ του *Observer*, με βιβλία που «ανατέμνουν τον κοινωνικό ιστό του αμερικανικού τρόπου ζωής στις μικρές πόλεις, εύληπτα και γοητευτικά», ο Στίβεν Κινγκ ξέρει να γράφει ιστορίες που σε κερδίζουν και δεν θέλεις να τις αφήσεις από τα χέρια σου.